

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1995, 94, 1628

Välja kuulutanud
Vabariigi President
16.12.1995 otsus nr 660

Vabariigi Valitsuse seadus

Vastu võetud 13.12.1995

1. peatükk VABARIIGI VALITSUS

1. jagu Üldsätted

§ 1. Vabariigi Valitsuse pädevus

- (1) Vabariigi Valitsus teostab täidesaatvat riigivõimu Eesti Vabariigipõhiseaduse ja seaduste alusel.
- (2) Vabariigi Valitsus teostab täidesaatvat riigivõimu vahetult võivalitsusasutuste kaudu.

§ 2. Vabariigi Valitsuse asukoht

Vabariigi Valitsuse asukoht on Tallinnas.

§ 3. Vabariigi Valitsuse liikmed

(1) Vabariigi Valitsuse liikmed on:

- 1) peaminister;
- 2) haridusminister;
- 3) justiitsminister;
- 4) kaitseminister;
- 5) keskkonnaminister;
- 6) kultuuriminister;
- 7) majandusminister;
- 8) põllumajandusminister;
- 9) rahandusminister;
- 10) siseminister;
- 11) sotsiaalminister;
- 12) teede- ja sideminister;
- 13) välisminister;
- 14) ministrid, kes on ametisse nimetatud käesoleva paragrahvi 2. lõikealusel.

(2) Vabariigi President võib peaministri ettepanekul nimetada ametisse ministreid, kes ei juhi ministeeriumi. Nende ministrite ülesanded määrab kindlaks peaminister oma korraldusega, mis tehakse teatavaks Vabariigi Valitsuse istungil. Nende ministrite kulutused kaetakse Riigikantselei eelarveseraldi selleks ettenähtud vahenditest.

(3) Vabariigi Valitsuses ei ole üle 15 liikme.

§ 4. Vabariigi Valitsuse liikmete tööülesannete ühitamine

(1) Vabariigi President võib peaministri ettepanekul nimetada mõneministri juhtima kahte ministeeriumi.

(2) Peaministriametiga ei saa ühitada ministriametit.

(3) Vabariigi Valitsuse liige ei tohi olla üheski muus riigi- või kohaliku omavalitsuse ametis ega kuuluda tulundusettevõtte juhatusse või nõukogusse, tegutseda ettevõtjana, töötada ühelgi teisel tasustataval ametikohal, välja arvatud teaduslik ja pedagoogiline töö.

2. jagu

Vabariigi Valitsuse ja ministrite ametisse astumine ning nende volituste lõppemine

§ 5. Vabariigi Valitsuse ja ministri ametisse nimetamine

(1) Vabariigi Valitsuse nimetab ametisse Vabariigi President kolmepäeva jooksul päevast, mil põhiseaduse § 89 2. lõike alusel Riigikogult valitsuse moodustamiseks volituse saanud peaministri kandidaat või põhiseaduse § 89 6. lõike alusel Riigikogu ülesseatud peaministri kandidaaton esitanud talle käesoleva seaduse § 3 1. lõikes tähendatud valitsuskoosseisu vähemalt selle lõike punktides 1–13 nimetatud ministrite osas.

(2) Ministri nimetab ametisse Vabariigi President peaministrilt sellekohase ettepaneku saamisest kolme päeva jooksul.

(3) Vabariigi Valitsus või minister nimetatakse ametisse Vabariigi Presidendi otsusega, mis avaldatakse Riigi Teatajas.

§ 6. Vabariigi Valitsuse ja ministri ametisse astumine

(1) Vabariigi Valitsus või minister astub ametisse ametivande andmisega Riigikogu ees.

(2) Vabariigi Valitsus või minister annab järgmise ametivande:

«Asudes täitma Vabariigi Valitsuse liikme kohustusi, olen teadlik, et kannan selles ametis vastutust Eesti Vabariigi ja oma südametunnistuse ees.

Töotan pühalikult jääda ustavaks Eesti Vabariigi põhiseaduslikule korraldajale ning pühendada oma jõu eesti rahva heaolu ja tuleviku kindlustamiseks.»

(3) Vabariigi Valitsuse ametisse astumisel annab suulise ametivande peaminister. Seejärel kirjutavad vande tekstile alla kõik ametisse astuvavalitsuse liikmed.

(4) Minister, kes astub ametisse pärast Vabariigi Valitsuse ametisseastumist, annab suulise ametivande ja kirjutab vandetekstile alla peaministri juuresolekul.

(5) Ametisse astuv Vabariigi Valitsuse liige märgib vandetekstile allakirjutades sinna vande andmise kuupäeva ja kellaaja. Vande loetakse antuks vandetekstile allakirjutamise ajast. Ametivande andmise juures viibibriigisekretär.

(6) Vabariigi Valitsuse või tema liikme ametisse astumise päeval antud Vabariigi Valitsuse, peaministri või ministri aktile märgitakse akti andmise kellaeg.

(7) Teadaanne Vabariigi Valitsuse või ministri ametisse astumise kohta avaldatakse Riigi Teatajas.

§ 7. Muudatused Vabariigi Valitsuse koosseisus

(1) Muudatused ametisse astunud Vabariigi Valitsuse koosseisus on:

- 1) ministri ametist vabastamine;
- 2) uue ministri ametisse nimetamine;
- 3) ministri nimetamine juhtima mitut ministriteeriumi, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 15 nimetatud juhul;
- 4) mitut ministriteeriumi juhtima nimetatud ministri vabastamine üheministriteeriumi juhtimisest, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 15 nimetatud juhul.

(2) Minister, kes on Vabariigi Valitsuse antud koosseisus ametisseastudes andnud ametivande, ei tee seda uuesti tema nimetamisel juhtima teist ministriteeriumi.

(3) Muudatuse ametisse nimetatud Vabariigi Valitsuse koosseisus teeb Vabariigi President peaministri ettepaneku saamisest kolme päeva jooksul. Kui Riigikogu on avaldanud ministri umbusaldust, vabastab Vabariigi President ministri ametist viivitamata pärast Riigikogu esimehelt asjakohase teatesaamist.

(4) Muudatus ametisse nimetatud Vabariigi Valitsuse koosseisus tehakse Vabariigi Presidendi otsusega, mis avaldatakse Riigi Teatajas.

§ 8. Vabariigi Valitsuse tagasiastumise alused

Vabariigi Valitsus astub tagasi:

- 1) Riigikogu uue koosseisu kokkuastumisel;
- 2) peaministri tagasiastumisel;
- 3) peaministri surma korral;
- 4) kui Riigikogu avaldab Vabariigi Valitsusele või peaministrile umbusaldust ja Vabariigi President ei ole kolme päeva jooksul Vabariigi Valitsuse ettepanekul välja kuulutanud Riigikogu erakorralisi valimisi;
- 5) kui Riigikogu ei võta vastu Vabariigi Valitsuse poolt esitatud usaldusküsimusega seotud seaduseelnõu.

§ 9. Peaministri tagasiastumise alused

(1) Peaminister astub tagasi, kui ministrite tagasiastumise või muudelseadusest tulenevatel alustel nende volituste lõppemise tõttu ei ole Vabariigi Valitsus otsustusvõimeline ega muutu otsustusvõimeliseks 21 päeva jooksul otsustusvõime kaotamisest arvates.

(2) Peaministri volitused lõpevad tema kohta tehtud süüdimõistvakohtuotsuse jõustumisel.

(3) Peaminister võib astuda tagasi ka omal algatusel, tehes oma otsusetatavaks Vabariigi Valitsuse istungil.

§ 10. Vabariigi Valitsuse tagasiastumise kord

(1) Vabariigi Valitsuse tagasiastumisest teatab Vabariigi Presidendile:

1) käesoleva seaduse § 8 punktis 1 nimetatud juhul – peaminister Riigikogu uue koosseisu esimesel istungil;

2) käesoleva seaduse § 8 punktis 2 nimetatud juhul – peaministerviivitamata;

3) käesoleva seaduse § 8 punktis 3 nimetatud juhul – peaministritkooskõlas käesoleva seaduse § 13 alusel asendav minister viivitamata pärast tema surmast teadasaamist;

4) käesoleva seaduse § 8 punktis 4 nimetatud juhul – Riigikoguesimees hiljemalt järgmisel päeval pärast seda, kui Riigikogu on Vabariigi Valitsusele või peaministrile umbusaldust avaldanud;

5) käesoleva seaduse § 8 punktis 5 nimetatud juhul – Riigikoguesimees viivitamata.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktides 2, 3, 4 ja 5 nimetatud juhtudel esitatakse teade kirjalikult.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktide 2 ja 3 alusel Vabariigi Valitsuse tagasiastumisest teatanud isik teeb seda ka Riigikogus.

(4) Kui Vabariigi Valitsus astub tagasi peaministri kohta tehtud süüdimõistva kohtuotsuse jõustumise tõttu, teeb selle Riigikogule teatavaks Vabariigi President järgmisel päeval pärast kohtult teate saamist.

(5) Uue valitsuse ametisse astumise korral vabastab Vabariigi President tagasiastunud Vabariigi Valitsuse oma otsusega, mis avaldatakse Riigi Teatajas.

§ 11. Tagasiastunud Vabariigi Valitsuse volitused

(1) Tagasiastunud Vabariigi Valitsus jätkab oma tegevust ajani, mil uusvalitsus on ametisse astunud.

(2) Vältimatu vajaduseta hoidub tagasiastunud Vabariigi Valitsuspõhimõteteliste või riigieelarvekulusid suurendavate otsuste tegemisest.

§ 12. Ministri volituste lõppemine

(1) Ministri volitused lõpevad:

1) tema tagasiastumisel;

2) tema surma korral;

3) peaministri ettepanekul Vabariigi Presidendi otsuse alusel;

4) talle Riigikogu poolt umbusalduse avaldamise korral;

5) tema suhtes süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisel;

6) Vabariigi Valitsuse tagasiastumisel.

(2) Minister esitab tagasiastumisavalduse Vabariigi Presidendile peaministri kaudu. Peaminister edastab avalduse selle saamise päevast hiljemalt ühe kuu jooksul.

(3) Ministri surmast teatab peaminister Vabariigi Presidendile viivitamata.

(4) Peaministril on õigus teha Vabariigi Presidendile ettepanek vabastada minister ametist.

(5) Ministrile umbusalduse avaldamisest teatab Riigikogu esimees Vabariigi Presidendile ja peaministrile viivitamata.

(6) Ministri kohta tehtud süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisest teatab kohus Vabariigi Presidendile ja peaministrile viivitamata.

(7) Kui minister vabastatakse ametist käesoleva paragrahvi 1. lõikepunktides 1, 3 ja 4 nimetatud juhtudel, kohaldatakse käesoleva seaduse § 73. lõiget. Ministri kohta tehtud süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisekorral vabastab Vabariigi President ta ametist kohtuotsuse jõustumise päevastkohe pärast käesoleva paragrahvi 6. lõikes nimetatud teate saamist. Ministrisurma korral loetakse tema teenistus lõpenuks surmapäevale järgnevast päevast.

(8) Ministri ametist vabastamine vormistatakse ja avaldatakse käesoleva seaduse § 74. lõikes sätestatud korras.

3. jagu **Peaministri ja ministri asendamine**

§ 13. Peaministri asendamine

(1) Ametisse astunud peaminister nimetab oma korraldusega kaksministrit, kes asendavad peaministrit tema äraolekul ning määrab kindlaksasendamise korra. Peaminister teeb oma korralduse teatavaks Vabariigi Valitsuseesimesel istungil.

(2) Kui ka asendajateks nimetatud ministrid on ära, siis asendabpeaministrit vanim kohalolev minister.

§ 14. Peaministrit asendava ministri pädevus

(1) Peaministrit asendaval ministril on samad õigused ja kohustused mispeaministril, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(2) Peaministrit asendav minister ei või:

- 1) esineda Riigikogu ees Vabariigi Valitsuse tagasiastumisavaldusega, välja arvatud peaministri surma korral;
- 2) teha Vabariigi Presidendile ettepanekuid ministrite ametissenimetamiseks ja ametist vabastamiseks.

(3) Peaministrit asendav minister kirjutab dokumentidele alla omaametinimetuse ning sõnad «peaministri ülesannetes».

(4) Peaministri osavõtuta ei saa Vabariigi Valitsus siduda valitsusepoolt Riigikogule esitatud eelnõu vastuvõtmist usaldusküsimusega.

§ 15. Ministri asendamine

(1) Kui minister ei saa haiguse või muu takistuse tõttu ajutiselt omaülesandeid täita, paneb peaminister korraldusega tema ülesanded mõnele teisele ministrile.

(2) Kui ministri volitused on lõppenud käesoleva seaduse § 12 1. lõikepunktides 1–5 sätestatud juhtudel, paneb peaminister oma korraldusega temaülesanded mõnele teisele ministrile kuni uue ministri ametisse nimetamiseni.

(3) Asendav minister kirjutab dokumentidele alla oma ametinimetuse ning lisab asendatava ministri ametinimetuse koos sõnaga «ülesannetes».

4. jagu **Vabariigi Valitsuse töökorraldus**

§ 16. Vabariigi Valitsuse istung

(1) Vabariigi Valitsus otsustab tema pädevusse kuuluvaid küsimusiistungil.

(2) Vabariigi Valitsus on otsustusvõimeline, kui istungist võtab osapeale peaministri vähemalt pool valitsuse koosseisust.

(3) Vabariigi Valitsuse istung toimub Vabariigi Valitsuse asukohas. Vabariigi Valitsuse reglemendis tähendatud juhtudel võib istung toimuda kamujal.

§ 17. Vabariigi Valitsuse istungi toimumise aeg ja päevakord

(1) Vabariigi Valitsuse istungi aja ja päevakorra kinnitab peaministerkorraldusega.

(2) Riigisekretär teeb Vabariigi Valitsuse istungi aja ja päevakorraaegsasti teatavaks ministritele, õiguskantslerile ja riigikontrolöri lening istungile kutsutud isikutele.

(3) Peaministril on õigus lisada kinnitatud päevakorda täiendavaidküsimusi.

§ 18. Vabariigi Valitsuse istungi töökorraldus

(1) Vabariigi Valitsuse istungit juhatab peaminister.

(2) Vabariigi Valitsuse istungid on kinnised, kui valitsus ei otsustateisiti.

(3) Vabariigi Valitsuse istungist võtab sõnaõigusega osa riigisekretär.

(4) Vabariigi Valitsuse istungist võib sõnaõigusega osa võttaõiguskantsler ja oma ülesannetesse kuuluvais asjus riigikontrolör.

(5) Peaminister võib Vabariigi Valitsuse istungile kutsuda ka teisiisikuid ja anda neile sõna.

(6) Vabariigi Valitsuse istungite ettevalmistamise ja toimumise ningmuud Vabariigi Valitsuse töökorraldusküsimused sätestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega kinnitatavas Vabariigi Valitsuse reeglendis.

§ 19. Otsuste tegemine Vabariigi Valitsuse istungil

- (1) Vabariigi Valitsus teeb oma otsused peaministri või asjaomaseministri ettepanekul.
- (2) Vabariigi Valitsuse otsused tehakse istungil osalevate valitsusliikmete häälteenamusega.
- (3) Vabariigi Valitsuse igal liikmel on üks hääl. Häältepoolekslangemise korral on otsustav peaministri hääl.
- (4) Peaministri, samuti asjaomase ministri, justiits- või rahandusministri motiveeritud taotlusel lükatakse küsimuse otsustamine edasi.

§ 20. Valitsuse istungi protokoll

- (1) Vabariigi Valitsuse istungid protokollitakse.
- (2) Protokollile märgitakse:
  - 1) istungi järjekorranumber;
  - 2) istungi alguse ja lõpu aeg ning istungi toimumise koht;
  - 3) istungist hääle- ja sõnaõigusega osavõtjad ja sellele kutsutud teised isikud, samuti sõnavõtnud isikud;
  - 4) Riigikogule esitatava eelnõu ettekandja;
  - 5) vastuvõetud seisukohad ja otsused;
  - 6) otsustuste hääletamistulemused ja eriarvamused.
- (3) Sõnavõttud salvestatakse või fikseeritakse muul viisil vastavalt valitsuse reeglendile. Sõnavõtja taotlusel või peaministri ettepanekul sõnavõtu põhiseisukohad protokollitakse.
- (4) Protokollile kirjutavad alla istungi juhataja ja riigisekretär.
- (5) Protokollile lisatakse valitsuse määruste ja korralduste eelnõude originaal- ja koopiallkopeid ning muud päevakorrapunkti kohta käivad originaaldokumendid.
- (6) Väljavõtted protokollist saadetakse asjaomastele ministritele valitsuse reeglendis sätestatud juhtudel.
- (7) Protokollide ja nende lisade hoidmise korraldab ning nendesäilimise eest vastutab riigisekretär.

5. jagu Valitsuskomisjonid

§ 21. Valitsuskomisjonide liigid

- (1) Vabariigi Valitsus võib oma korraldusega moodustada:
  - 1) ministrite komisjone;
  - 2) ministeeriumidevahelisi komisjone;
  - 3) asjatundjate komisjone.
- (2) Seaduses ettenähtud juhtudel võib valitsus moodustada ka muid komisjone ja nõukogusid, kelle pädevus määratakse seadusega või seadusealusel Vabariigi Valitsuse poolt.

§ 22. Valitsuskomisjoni pädevus

- (1) Valitsuskomisjon moodustatakse Vabariigi Valitsuse pädevuses olevate üksiküsimuste läbitöötamiseks. Valitsuskomisjoni ülesanded ning finantseerimise ja teenindamise, samuti komisjoni järeltöö ja ettepanekute esitamise korra määrab Vabariigi Valitsus komisjoni moodustamisel.
- (2) Valitsuskomisjonil on õigus saada riigiasutustelt ja omavalitsusasutustelt oma tööks vajalikke dokumente, õiendeid ja muid andmeid.

§ 23. Ministrite komisjon

- (1) Ministrite komisjoni liikmed nimetab Vabariigi Valitsus. Komisjoniliikmeteks võivad olla valitsusliikmed ja riigisekretär.
- (2) Ministrite komisjoni esimehe nimetab Vabariigi Valitsus komisjoniliikmete hulgast.

(3) Ministrite komisjoni esimehel on õigus vajaduse korral kutsudakomisjoni tööst sõnaõigusega osa võtma isikuid, kes ei kuulu komisjonikoosseisu.

(4) Ministrite komisjoni liikmed ja sõnaõigusega isikud osalevad komisjoni töös isiklikult.

(5) Ministrite komisjon teeb oma otsuseid koosseisu hääaltenamusega. Häälte poolekslangemise korral on otsustav komisjoni esimehe hää.

§ 24. Ministeeriumidevaheline komisjon

(1) Ministeeriumidevahelise komisjoni liikmed nimetab Vabariigi Valitsus valitsusasutuste ametnike hulgast asjaomase ministri ettepanekul.

(2) Ministeeriumidevahelise komisjoni esimeheks nimetab Vabariigi Valitsus ministri või riigisekretäri.

(3) Ministeeriumidevahelise komisjoni esimehel on õigus vajaduse korral kutsuda komisjoni tööst osa võtma isikuid, kes ei kuulu komisjoni koosseisu.

§ 25. Asjatundjate komisjon

(1) Asjatundjate komisjoni liikmed nimetab Vabariigi Valitsus ametnike ja vajaduse korral ka väljaspool riigiteenistust olevate isikute hulgast. Väljaspool riigiteenistust olevaid isikuid ja ametnikke, kes ei teenivalitsusasutustes, saab komisjoni liikmeks nimetada ainult nende nõusolekul.

(2) Vabariigi Valitsus nimetab asjatundjate komisjoni esimehe. Kuikomisjon esimees ei ole minister, nimetab Vabariigi Valitsus komisjoni tööest vastutava ministri.

6. jagu Vabariigi Valitsuse õigusaktid

§ 26. Vabariigi Valitsuse õigusaktid

Vabariigi Valitsus annab seaduse alusel ja täitmiseks määrusi ja korraldusi.

§ 27. Vabariigi Valitsuse määrus

(1) Vabariigi Valitsuse määrus on õigustloov akt.

(2) Vabariigi Valitsuse määruses peab viitama selle andmise aluseks olevale seadusesättele.

(3) Vabariigi Valitsus annab määrusi valitsusasutuste ülesehituse, asjaajamise ja töö korraldamiseks, samuti teenistusliku järelevalveteostamiseks.

§ 28. Vabariigi Valitsuse määruse vormistamine

(1) Vabariigi Valitsuse määruses märgitakse akti nimetus ja määruseandja ning määruse pealkiri, kuupäev ja number.

(2) Vabariigi Valitsuse määrust muutev või kehtetuks tunnistav määrus peab sisaldama ka muudetava või kehtetuks tunnistatava määruse pealkirja, andmed määruse avaldamise kohta, kuupäeva ja numbri.

(3) Vabariigi Valitsuse määrusele kirjutavad alla peaminister, asjaomane minister ja riigisekretär. Peaministri asendav minister kirjutab määrusele alla oma ametinimetuse ja sõnad «peaministri ülesannetes». Ministritasendav minister kirjutab alla käesoleva seaduse § 15 3. lõikes sätestatud korras. Juhul kui asjaomane minister on eriarvamusel, lisatakse tema kirjalik seisukoht Vabariigi Valitsuse istungi protokollile.

§ 29. Vabariigi Valitsuse määruse avaldamine ja jõustumine

(1) Täitmiseks kohustuslikud on üksnes Vabariigi Valitsuse avaldatud määrused.

(2) Vabariigi Valitsuse määrused avaldatakse Riigi Teatajas seadusega ettenähtud korras.

(3) Vabariigi Valitsuse määrus jõustub Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kui samas määruses ei sätestata hilisemat tähtpäeva.

§ 30. Vabariigi Valitsuse korraldus

(1) Vabariigi Valitsuse korraldus on üksikakt.

(2) Vabariigi Valitsuse korralduses märgitakse akti nimetus, korralduseandja, pealkiri, kuupäev ja number. Vabariigi Valitsuse korraldus peab sisaldama viite selle andmise aluseks olevale õigustloovale aktile.

(3) Vabariigi Valitsuse korraldust muutev või kehtetuks tunnistavkorraldus peab sisaldama ka muudetava või kehtetuks tunnistatavakorralduse pealkirja, andmed avaldamise kohta, andmise kuupäeva ja numbriga.

(4) Vabariigi Valitsuse korraldusele kirjutavad alla peaminister ja riigisekretär.

(5) Vabariigi Valitsuse korraldus jõustub allkirjutamise päeval, kui korralduses ei sätestata hilisemat tähtpäeva. Vabariigi Valitsuse korraldused avaldatakse Riigi Teatajas.

7. jagu

Vabariigi Valitsuse liikmete sotsiaalsed tagatised

§ 31. Vabariigi Valitsuse liikme palk ja teenistuselähetuse kulud

(1) Vabariigi Valitsuse liikme palga määratakse seadusega.

(2) Vabariigi Valitsuse liikmele tasutakse teenistuselähetuse kuludavaliku teenistuse seaduses (RT I 1995, 16, 228; 50, 764) sätestatud alustel.

§ 32. Vabariigi Valitsuse liikme puhkus

(1) Vabariigi Valitsuse liikmel on õigus saada puhkust avalikteenistuse seaduses ettenähtud korras.

(2) Puhkus antakse peaministri korraldusega.

§ 33. Vabariigi Valitsuse liikme eluruum

(1) Vabariigi Valitsuse liikmel on õigus tööandja eluruumiletingimustel ja korras, mille määrab Vabariigi Valitsus.

(2) Vabariigi Valitsuse liige vabastab tööandja eluruumi ühe kuu jooksul, alates valitsusliikme volituste lõppemisest.

§ 34. Teenistuskoha säilitamine Vabariigi Valitsuseliikmeks nimetamise korral

(1) Isikul, kes enne Vabariigi Valitsuse liikmeks nimetamist oli riigiteenistuses, on valitsuse liikme kohalt vabastamise korral õigus asuda omaendisele ametikohale või samalaadsele teenistuskohale, kui ta volitused ei ole lõppenud süüdimõistva kohtuotsuse jõustumise tõttu.

(2) Isikul, kes enne Vabariigi Valitsuse liikmeks nimetamist oli Riigikogu liige, on valitsuse liikme kohalt vabastamise korral õigus asuda samakoosseisu Riigikogu liikme kohale, kui ta volitused ei ole lõppenud süüdimõistva kohtuotsuse jõustumise tõttu.

§ 35. Vabariigi Valitsuse liikme õigus hüvitisevolituste lõppemise korral

(1) Vabariigi Valitsuse liikmel, kes on ametist vabastatud valitsusetagasiastumise või ministrile umbusalduse avaldamise tõttu või peaministriettepanekul, on õigus saada hüvitist kuue kuu ametipalga ulatuses.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes ettenähtud hüvitist ei maksta:

1) kui ametist vabastatud valitsusliige nimetatakse pärast vabastamistsama valitsuse liikmeks;

2) Vabariigi Valitsuse tagasiastumisel, kui vabanenud valitsuse liigenimetatakse vahetult järgneva valitsuse liikmeks;

3) Vabariigi Valitsuse liikmele, kelle kohta tehtud süüdimõistevkohtuotsus on jõustunud;

4) kui taastuvad ametist vabastatud valitsusliikme volitused Riigikoguliikmena.

(3) Vabariigi Valitsuse liikme surma korral on õigus saada käesoleva paragrahvi 1. lõikes ettenähtud hüvitist temaga koos elanud ja tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetel. Kui surm on saanud seoses valitsusliikme ülesannete täitmisega, siis makstakse temaga koos elanud ja tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetele valitsusliikme viie aasta ametipalk. Vabariigi Valitsuse liikme surma korral korraldatakse tema matused riigi kulul.

2. peatükk PEAMINISTER

§ 36. Peaministri pädevus

(1) Peaminister esindab Vabariigi Valitsust ja juhib selle tegevust.

(2) Vabariigi Valitsuse juhina peaminister:

- 1) juhatab Vabariigi Valitsuse istungeid;
- 2) kirjutab alla Vabariigi Valitsuse õigusaktidele;
- 3) nõuab ministrilt seletust tema tegevuse kohta;
- 4) annab korraldusi vastavalt käesoleva seaduse §-le 37;
- 5) teeb käesolevas seaduses ettenähtud juhtudel Vabariigi Presidendileettepaneku muuta Vabariigi Valitsuse koosseisu;
- 6) täidab muid ülesandeid, mis on talle pandud põhiseaduse ja seadustega.

§ 37. Peaministri korraldus

- (1) Peaminister annab korraldusi üksikküsimuste otsustamiseks käesolevaseaduse § 3 2. lõikes, § 13 1. lõikes, § 15 1. ja 2. lõikes, § 17 1.lõikes, § 32 2. lõikes, § 79 1. ja 8. lõikes, § 80 1. lõikes ja § 86 3.lõikes sätestatud alustel, samuti muudel seaduses sätestatud alustel.
- (2) Peaministri korraldusele kirjutab alla peaminister.
- (3) Peaministri korraldus peab vastama käesoleva seaduse § 30 2. lõikesettnähtud vorminõuetele.
- (4) Peaministri korraldus jõustub allakirjutamisest, kui korralduses eiole sätestatud jõustumise hilisemat tähtpäeva.
- (5) Peaministri korraldused, mis on antud käesoleva seaduse § 3 2.lõikes, § 13 1. lõikes, § 15 1. ja 2. lõikes ja § 79 1. lõikes nimetatudjuhul, avaldatakse Riigi Teatajas.

3. peatükk TÄIDESAATVA RIIGIVÕIMU ASUTUSED

§ 38. Täidesaatva riigivõimu asutuste liigid

Täidesaatva riigivõimu asutused on:

- 1) valitsusasutused;
- 2) valitsusasutuste hallatavad riigiasutused.

§ 39. Valitsusasutuste mõiste ja liigid

- (1) Valitsusasutused on riigi eelarvest finantseeritavad asutused,millele seadusega või seaduse alusel antud põhiülesandeks on täidesaatvariigivõimu teostamine.
- (2) Valitsusasutused on ametiasutusteks avaliku teenistuse seaduse § 2tähdenduses.
- (3) Valitsusasutused on ministeeriumid, Riigikantselei jamaavalitsused, samuti ametid ja inspeksioonid ning nende kohalikud täidesaatvariigivõimu volitusi omavad asutused. Seadusega võib ette näha ka teisivalitsusasutusi.

§ 40. Valitsusasutuste moodustamine, ümberkorraldamine ja lõpetamine

- (1) Ministeeriumid, Riigikantselei, maavalitsused, samuti ametid jainspeksioonid ning teised seadusega ettenähtud valitsusasutused moodustatakse,korraldatakse ümber ja nende tegevus lõpetatakse seaduse alusel.
- (2) Ametite ja inspeksioonide kohalikud asutused moodustab, korraldabümber ja nende tegevuse lõpetab minister.
- (3) Valitsusasutus registreeritakse Vabariigi Valitsuse pooltkehtestatud korras.

§ 41. Valitsusasutuse staatus

- (1) Valitsusasutused on aruandekohustuslikud Vabariigi Valitsuse võivastava ministri ees, kes suunab ja koordineerib nende tegevust ning teostabnende üle seaduses sätestatud korras teenistuslikku järelevalvet.
- (2) Valitsusasutustel on põhimäärus, eelarve ja väikese riigivapikujutisega pitsat ja Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korrasregistreeritud sümboolika.
- (3) Valitsusasutused kasutavad riigieelarvelisi vahendeid ning annavadsellest aru seaduse ja Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud korras.
- (4) Valitsusasutused põhinevad ainujuhtimisel, kui seaduses ei olesätestatud teisiti. Valitsusasutuse juht nimetatakse ametisse ja vabastatakseametist seaduses ettenähtud korras ja alustel.
- (5) Valitsusasutuste pädevus kehtestatakse seadusega või seaduse alusel nende asutaja poolt. Valitsusasutused ei või delegeerida nende pädevusse antudõigusi ja kohustusi teistele riigi- või omavalitsuse asutustele, kui seadusesei ole sätestatud teisiti või kui seda ei näe ette seaduse alusel sõlmitudhaldusleping.

(6) Valitsusasutused annavad akte ja sooritavad toiminguid oma pädevusepiirides seaduse, Vabariigi Valitsuse määruse või korralduse või ministrimääruse või käskkirja alusel ja täitmiseks.

(7) Ametite, inspeksioonide ja muude ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarved kinnitab, muudab ja eelarvete täitmiskontrollib minister seaduses kehtestatud korras.

§ 42. Valitsusasutuse põhimäärus

(1) Ministeeriumi, Riigikantselei ja maavalitsuse põhimääruse kinnitab Vabariigi Valitsus, ameti ja inspeksiooni, samuti nende kohalike asutuste põhimäärused kinnitab minister.

(2) Valitsusasutuse põhimääruses peavad sisalduma:

- 1) asutuse täielik nimi, asukoht ning tema kõrgemalseisva valitsusasutusenimi;
- 2) asutuse tegevusvaldkond ja ülesanded;
- 3) asutuse juhtimise korraldus ning juhtide õigused ja kohustused;
- 4) asutuse struktuur ja struktuuriüksuste põhiülesanded;
- 5) muud asutuse tegevuse korraldamise olulised sätted.

§ 43. Valitsusasutuste hallatavad riigiasutused

(1) Valitsusasutuste haldamisel võivad olla riigi eelarvestfinantseeritavad riigiasutused, kelle põhiülesandeks ei ole täidesaatvariigivõimu teostamine. Seaduse alusel võivad valitsusasutuste hallatavariigiasutused teostada täidesaatvat riigivõimu.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud riigiasutused teenindavad valitsusasutusi või täidavad teisi riiklikke ülesandeid kultuuri, hariduse, sotsiaal- või muus valdkonnas.

(3) Valitsusasutuste hallatavaid riigiasutusi moodustavad, korraldavad ümber ja nende tegevuse lõpetavad Vabariigi Valitsus või Vabariigi Valitsuse määratavas korras valitsusasutused, kui seaduses ei sätestata teisiti.

(4) Valitsusasutuste hallatavad riigiasutused kuuluvad Vabariigi Valitsuse määratud ministeeriumi valitsemisalasse või Riigikantselei võimaavalitsuse haldamisele.

(5) Valitsusasutuste hallatava riigiasutuse põhimääruse kinnitab Vabariigi Valitsus, minister, riigisekretär või maavanem.

(6) Käesolevas paragrahvis nimetatud asutused kuuluvad registreerimisele Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 44. Riigi esindamine täidesaatva riigivõimu asutuse poolt

(1) Riiki on volitatud esindama valitsusasutus või muu riigiasutusseadustest, oma põhimäärusest ja teistest õigusaktidest tulenevate ülesannet täitmisel.

(2) Kui seadus ja muu õigusakt ei sätesta, kes esindab riikikonkreetses õigussuhtes, määrab riigi esindaja Vabariigi Valitsus.

(3) Riigiasutust esindab vastavalt asutuse põhimäärusele asutuse juht või tema poolt volitatud isik, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

4. peatükk MINISTEERIUMID

1. jagu Üldeeskirjad

§ 45. Ministeeriumid

Valitsemisalade korraldamiseks on moodustatud järgmised ministeeriumid:

- 1) Haridusministeerium;
- 2) Justiitsministeerium;
- 3) Kaitseministeerium;
- 4) Keskkonnaministeerium;
- 5) Kultuuriministeerium;
- 6) Majandusministeerium;
- 7) Põllumajandusministeerium;
- 8) Rahandusministeerium;
- 9) Siseministeerium;
- 10) Sotsiaalministeerium;

- 11) Teede- ja Sideministeerium;
- 12) Välisministeerium.

§ 46. Ministeeriumi staatus ja struktuur

- (1) Ministeerium on valitsusasutus, mis täidab seadusest tulenevaid ja Vabariigi Valitsuse poolt seaduse alusel antud ülesandeid.
- (2) Ministeerium on tema valitsemisalas olevate ametite jainspeksioonide ning muude riigiasutuste kõrgemalseisev organ.
- (3) Ministeerium jaguneb osakondadeks vastavalt ministeeriumipõhimäärusele.
- (4) Ministeeriumi struktuuri võivad kuuluda nõunikud, kelle ülesanded ja alluvuse määrab minister.
- (5) Seadusega ettenähtud juhtudel võib ministeeriumide struktuurilisaks osakonnale kuuluda ka teisi struktuuriüksusi.
- (6) Minister võib oma ministeeriumi valitsemisalas moodustada nõuandvaõigusega komisjone ja nõukogusid, määrates nende ülesanded ja töökorra.

§ 47. Ministeeriumi osakond

- (1) Ministeeriumi osakond on ministeeriumi struktuuriüksus, kellelepuuduvad täitevvõimu volitused ministeeriumiväliste isikute suhtes, kuiseaduses ei ole sätestatud teisiti.
- (2) Ministeeriumi osakonna struktuur ja pädevus määratakse ministripoolt kinnitatud osakonna põhimääruses. Osakonna koosseisu võivad kuuludatalitused ja bürood.
- (3) Ministeeriumi osakonda juhib osakonna juhataja, Välisministeeriumis peadirektor.
- (4) Osakonna juhataja või peadirektori nimetab ametisse ja vabastab ametist minister kantsleri ettepanekul.

§ 48. Ministeeriumi talitus ja büroo

- (1) Ministeeriumi talitus ja büroo on osakonna koosseisu kuuluvad struktuuriüksused.
- (2) Talituse ja büroo ülesehitus ja pädevus määratakse osakonnapõhimäärusega.
- (3) Talitust ja bürood juhib talituse või büroo juhataja.
- (4) Välisministeeriumis juhib bürood büroo direktor.

2. jagu Minister

§ 49. Ministri pädevus ministeeriumi juhina

- (1) Minister vastava ministeeriumi juhina:
  - 1) juhib ministeeriumi ja korraldab ministeeriumi valitsemisalasse kuuluvaid küsimusi;
  - 2) vastutab põhiseaduse, ministeeriumi valitsemisala korraldavate teisteseaduste, Riigikogu otsuste, Vabariigi Presidendi seadluste, Vabariigi Valitsuse määruste ja korralduste täitmise eest;
  - 3) otsustab ministeeriumi valitsemisalasse kuuluvad küsimused, kuinende otsustamine ei ole seaduse või Vabariigi Valitsuse määrusega pandud alluvatele ametiasutustele või ametnikele;
  - 4) valvab ministeeriumi struktuuriüksuste ja ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise üle ning teostab teenistusjärelvalvet ministeeriumi ametnike otsuste ja tegevuse üle käesolevaseaduse §-s 95 sätestatud korras;
  - 5) nimetab ametisse ja vabastab ametist kantsleri ettepanekul ministeeriumi valitsemisalas olevate ametite ja inspeksioonide peadirektorid, samuti teiste riigiasutuste juhid, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;
  - 6) nimetab ametisse ja vabastab ametist kantsleri ettepanekul ministeeriumi osakonna juhataja, Välisministeeriumis peadirektori;
  - 7) nimetab ametisse ja vabastab ametist ministrile vahetult alluvad nõunikud;
  - 8) esitab Vabariigi Valitsusele ettepanekud ministeeriumi kulude ja tulude aasta eelarve eelnõu ning vajaduse korral lisa eelarve eelnõu kohta, otsustab eelarvevahendite kasutamise ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise üle;
  - 9) kinnitab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarved, lähtudes riigieelarvest, ja kontrollib nende täitmist ning vajadusel teeb tekitajate eelarvevahendite kasutamiseks;
  - 10) määrab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste struktuuri, asjaajamise ja töökorralduse, välja arvatud juhul, kui see on sätestatud ministri määrusest kõrgemalseisva õigusaktiga;
  - 11) kinnitab ministeeriumi valitsemisalas olevate valitsusasutuste teenistujate koosseisud;
  - 12) esitab ettenähtud korras Vabariigi Valitsusele ettepanekuid ministeeriumi valitsemisala küsimuste otsustamiseks;

13) annab Vabariigi Valitsusele aru ministeeriumi tegevusest;
14) täidab muid ülesandeid, mis talle on pandud seaduse või Vabariigi Valitsuse määruse, korralduse või peaministri korraldusega.

(2) Kui ministri valitsemisalasse kuuluv küsimus puudutab ka teisteministeeriumide valitsemisalasid või kui asju otsustatakse kokkuleppel teisteministritega, kooskõlastab minister otsuse teiste ministritega. Kui kokkulepetei saavutata, esitatakse küsimus otsustamiseks Vabariigi Valitsusele.

(3) Ministeeriumi struktuuriüksused, samuti tema valitsemisalas olevad asutused pöörduvad Vabariigi Valitsuse poole ministri kaudu.

(4) Minister vastutab riigivara säilimise ja heaperemeheliku kasutamise eest ning korraldab seda kooskõlas riigivara seadusega (RT I 1995, 22,327).

§ 50. Ministri õigusaktid

(1) Minister annab määrusi ja käskkirju seaduse alusel ja täitmiseks.

(2) Minister, kes ei juhi ministeeriumi, ei anna määrusi ega käskkirju.

(3) Vabariigi Valitsuse poolt määratud korras annab minister, kes eijuhi ministeeriumi, oma tegevusvaldkonna küsimustes kaasallkirja ministrimäärusele.

(4) Määruse andnud minister ning käesoleva paragrahvi 3. lõike alusel kaasallkirja andnud minister vastutavad määruse seaduslikkuse ning otstarbekuse eest.

§ 51. Ministri määrus

(1) Ministri määrus on õigustloov akt.

(2) Ministri määru ses peab viitama seadusesättele, mille alusel on määrus antud. Kui Vabariigi Valitsus on seaduse kohaselt volitatud andmaküsimuse ministri lahendada, tuleb ministri määru ses viidata ka Vabariigi Valitsuse määruse sellekohasele sättele.

(3) Ministri määrus peab vastama käesoleva seaduse § 28 1. ja 2. lõikesettenähtud vorminõuetele.

(4) Ministri määrusele kirjutavad alla minister ja kantsler. Ministrit asendav teine minister kirjutab määrusele alla oma ametinimetuse ning lisasendatava ministri ametinimetuse koos sõnaga «ülesannetes».

(5) Ministri määru sed avaldatakse Riigi Teatajas. Ministri määru sjõustub Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kui määru ses eneses eistäetata hilisemat tähtpäeva.

(6) Ministri määruse ärakirjad saadetakse pärast allakirjutamist viivitamata riigisekretärile ning seaduses sätestatud korras õiguskantslerile.

§ 52. Ministri käskkiri

(1) Minister annab käskkirju teenistus alastes ja muudes üksikküsimustes.

(2) Ministri käskkiri peab sisaldama akti nimetuse ja pealkirja ning käskkirja andja, käskkirja andmise kuupäeva ja numbr i.

(3) Ministri käskkirjale kirjutab alla minister. Ministrit asendav teineminister kirjutab käskkirjale alla oma ametinimetuse ning lisab asendatavaministri ametinimetuse koos sõnaga «ülesannetes».

(4) Ministri käskkiri jõustub allakirjutamise päeval, kui käskkirjas eneses ei sätestata hilisemat tähtpäeva. Käskkiri tehakse viivitamata teatavaks ja osalistele.

3. jagu Ministeeriumi kantsler

§ 53. Kantsleri pädevus

(1) Ministeeriumi kantsler juhib ministeeriumi struktuuriüksuste tööd, koordineerib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste tegevust ja korraldab ministeeriumi asjaajamist.

(2) Kantsleril on õigus ministri poolt kinnitatud eelarve alusel käsutada ministeeriumi eelarvelisi vahendeid, arvestades käesoleva seaduse § 491. lõike punktis 8 sätestatud.

- (3) Kantsler valmistab ette ministeeriumi aastaeelarve eelnõu javajaduse korral lisaelarve kohta käivad ettepanekud.
- (4) Kantsler teeb ministrile ettepanekuid ministeeriumi asekancleri, osakondade juhatajate, Välisministeeriumis peadirektori teenistusse võtmiseks ja teenistusest vabastamiseks.
- (5) Kantsler nimetab ametisse ja vabastab ametist ministeeriumikoosseisu kuuluvad ametnikud ja muud töötajad, välja arvatud need, keda nimetab ametisse ja vabastab ametist minister.
- (6) Kantsler annab kaasallkirja ministri määrusele. Kui kantsler ei saahaiguse või muu takistuse tõttu oma ülesandeid täita, annab ministri määrusele kaasallkirja asekancler või kantslerit asendama määratud ametnik.
- (7) Kantsler keeldub kaasallkirja andmisest, kui määrus ei ole kooskõlas põhiseaduse ja seadusega. Sel juhul esitab kantsler viivitamatult ministrile kirjalikult motiveeritud seisukohta. Kui minister jääb endise otsuse juurde, annab kantsler oma kaasallkirja. Kantsleri kirjalik seisukoht lisatakse määrusele ja see saadetakse viivitamata õiguskantslerile.
- (8) Kantsler hoiab ministeeriumi vapipitsatit.
- (9) Kantsler korraldab riigivara kasutamist ministrilt saadud volituste piires kooskõlas riigivara seadusega.
- (10) Kantsleri täpsemad tööülesanded ja nende täitmise kordsätestatakse ministeeriumi põhimääruses.

§ 54. Kantsleri käskkirj

- (1) Kantsler annab seaduses ja ministeeriumi põhimääruses sätestatud pädevuse piires käskkirju ministeeriumi töötajate teenistusse võtmiseks ja töölt vabastamiseks ning struktuuriüksuste töö juhtimiseks ja koordineerimiseks.
- (2) Kantsler annab käskkirju ministeeriumi asjaajamise korraldamiseks vastavalt valitsusasutuse asjaajamiskorrale.

§ 55. Kantsleri ametisse nimetamine ja ametist vabastamine

- (1) Kantsleri nimetab ametisse ja vabastab ametist Vabariigi Valitsusministri ettepanekul avaliku teenistuse seaduses ettenähtud alustel, kuulates ära riigisekretäri arvamuse.
- (2) Vabariigi Valitsuse volituste lõppemine või ministri volituste muulalusel lõppemine ei ole kantsleri ametist vabastamise alus.
- (3) Kantsler ei või olla üheski muus riigi- ega omavalitsusametis egakuuluda tulundusettevõtte alaliselt tegutsevasse juht-, kontroll- võirevisjoniorganisse.

§ 56. Asekancler

- (1) Ministeeriumi koosseisus võib ette näha asekanclerite ametikohad.
- (2) Asekancleri nimetab ametisse ja vabastab ametist ministerkancleri ettepanekul.
- (3) Asekancler asendab kantslerit viimase äraolekul.
- (4) Asekanclerile võib panna ülesandeid kantsleri pädevuse piires.
- (5) Asekancler ei või olla üheski muus riigi- ega omavalitsusametis egakuuluda tulundusettevõtte alaliselt tegutsevasse juht-, kontroll- võirevisjoniorganisse.
- (6) Asekancleri täpsemad tööülesanded ja nende täitmise kordsätestatakse ministeeriumi põhimääruses.

4. jagu Ministeeriumide valitsemisalad

§ 57. Ministeeriumide valitsemisalade kehtestamine

- (1) Ministeeriumide valitsemisalad kehtestatakse käesoleva seadusega.
- (2) Kui seadusega Vabariigi Valitsuse võimkonda antud küsimus ei kuulukäesoleva ja muude seaduste alusel ühegi ministeeriumi valitsemisalasse, otsustab küsimuse Vabariigi Valitsus.
- (3) Kui küsimus on mitme ministeeriumi valitsemisalal ning seadusega ei ole ette nähtud lahendavat ministeeriumi, otsustab küsimuse Vabariigi Valitsus.

(4) Valitsusasutuste ja muude riigiasutuste kuuluvuse ministriumivalitsemisalasse määrab Vabariigi Valitsus, kui seadusest ei tulene teisiti.

§ 58. Haridusministeeriumi valitsemisala

(1) Haridusministeeriumi valitsemisalas on riigi hariduse, teaduse janoorsootöö korraldamine, keeletöö kavandamine ja elluviimine ning vastavateõigusaktide eelnõude koostamine.

(2) Haridusministeeriumi valitsemisalas on Keeleamet.

§ 59. Justiitsministeeriumi valitsemisala

(1) Justiitsministeeriumi valitsemisalas on õigusloome koordineerimine, õigusaktide süstematiseerimine, Eesti õigusaktide ühtlustamine Euroopa Liiduõigusega, esimese ja teise astme kohtute korralduslik tegevus ja majandamine, prokuratuuri, täitevbüroode ja vanglate töö korraldamine ning notariaadiametitegevuse korraldamine, perekonnaseisualased küsimused ning vastavateõigusaktide eelnõude ettevalmistamine ministriumi pädevuse kohaselt.

(2) Justiitsministeeriumi valitsemisalas on Vanglate Amet.

§ 60. Kaitseministeeriumi valitsemisala

Kaitseministeeriumi valitsemisalas on ettepanekute tegemineriigikaitsepoliitika kavandamiseks ja kavandatu elluviimine ning riigikaitsekorraldamine, seoses sellega riigikaitse üldkava väljatöötamine, mobilisatsiooni ettevalmistamine ja läbiviimine ning kaitsejõudude reserviarvestuse ja väljaõppe korraldamine, kaitseväe ja Kaitseliidu tegevuse finantseerimine ja varustamine, kaitsetööstuse arendamine, kaitseväe ja Kaitseliidu tegevusekontrollimine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

§ 61. Keskkonnaministeeriumi valitsemisala

(1) Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas on riigi keskkonna- ja looduskaitse korraldamine, maaga ja ehitustegevusega seotud ülesannetelahendamine, sealhulgas regionaalplaneerimise kavade väljatöötamine ja elluviimine, loodusvarade kasutamise, kaitse ja arvestamise korraldamine, järelevalve looduskeskkonnale ohtlike ainete kasutamise üle, ilmavaatluste, geoloogiliste, ehituslike, loodus- ja mereuringute ja geodeetiliste töödekorraldamine, maakatastri pidamine ning vastavate õigusaktide eelnõudekoostamine.

(2) Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas on järgmised ametid ja inspeksioonid:

- 1) Kalaamet;
- 2) Maa-amet;
- 3) Metsaamet;
- 4) Looduskaitse Inspeksioon;
- 5) Mereinspeksioon.

§ 62. Kultuuriministeeriumi valitsemisala

(1) Kultuuriministeeriumi valitsemisalas on riigi kultuuri-, kehakultuuri-, spordi- ning muinsuskaitsetöö korraldamine ja kunstideedendamine, osalemine riigi meediatöö kavandamisel ning vastavate õigusaktideeelnõude koostamine.

(2) Kultuuriministeeriumi valitsemisalas on Muinsuskaitseamet.

§ 63. Majandusministeeriumi valitsemisala

(1) Majandusministeeriumi valitsemisalas on riigi majanduskavadekoostamine ja elluviimine, seoses sellega tööstuse, kaubanduse, energeetika, elamumajanduse, turismi, patendinduse, standardimise, metroloogia, sertifitseerimise, litsentseerimise, ekspordiarangu, innovaatika, tarbijakaitse ja ettevõtluse regionaalse arengu ning muude majandusvaldkondade, samuti riigihangete ja riigireservialase tegevuse korraldamine ning vastavateõigusaktide eelnõude koostamine.

(2) Majandusministeeriumi valitsemisalas on järgmised ametid ja inspeksioonid:

- 1) Patendiamet;
- 2) Riigihangete Amet;
- 3) Standardiamet;
- 4) Tarbijakaitseamet;
- 5) Turismiamet;
- 6) Tehnilise Järelevalve Inspeksioon.

§ 64. Põllumajandusministeeriumi valitsemisala

(1) Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas on riigi põllumajandusearengukavade koostamine ja elluviimine ning vastavate abinõude ellurakendamine, põllumajandussaaduste töötlemise ja põllumajanduse turukorralduse, teraviljakõrgpaljundusseemne ja toiduteravilja riigireservi tagamine, taimekaitse, veterinaaria, tõu- ja sordiaretuse, maaparanduse, põllumajandusteaduse, -hariduse ja -koolituse korraldamine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

(2) Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas on järgmised ametid jainspeksioonid:

- 1) Veterinaaramet;
- 2) Seemne ja Sordikatse Inspeksioon;
- 3) Taimekaitseinspeksioon;
- 4) Taimekarantiini Inspeksioon;
- 5) Tõuaretusinspeksioon.

§ 65. Rahandusministeeriumi valitsemisala

(1) Rahandusministeeriumi valitsemisalas on riigi finants-, samutiriigi tolli-, standardi- ja kindlustustöö ning väärtpaberituru järelevalvekavandamine ja kavandatu elluviimine, riigi kõigi tulude ja kulude eelarveelnõude koostamine, riigieelarve täitmise korraldamine, riigilaenu ja riigigarantiiga investeeringud ja riiklik statistika ning riigivarade arvestusegaseotud tegevus ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

(2) Rahandusministeeriumi valitsemisalas on järgmised ametid jainspeksioonid:

- 1) Konkurentsiamet;
- 2) Maksuamet;
- 3) Statistikaamet;
- 4) Tolliamet;
- 5) Kindlustusinspeksioon;
- 6) Väärtpaberiinspeksioon.

§ 66. Siseministeeriumi valitsemisala

(1) Siseministeeriumi valitsemisalas on riigi sisejulgeoleku tagamine ja avaliku korra kaitsmine, riigipiiri valvamine ja kaitsmine ning piirirežiimitagamine, kodanikukaitse ning tuletõrje- ja päästetööde, kohaliku omavalitsuse ja regionaalarengu, kodakondsuse ja migratsiooni ning kirikute ja kogudustegaseotud asjade korraldamine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

(2) Siseministeeriumi valitsemisalas on järgmised ametid:

- 1) Kaitsepolitsei;
- 2) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet;
- 3) Piirivalveamet;
- 4) Politsei;
- 5) Päästeamet.

§ 67. Sotsiaalministeeriumi valitsemisala

(1) Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas on riigi sotsiaalprobleemidelahendamiskavade koostamine ja elluviimine, rahva tervise kaitse ja arstiabi, tööhõive ja tööturu, sotsiaalse turvalisuse, sotsiaalkindlustuse ja -hoolekandekorraldamine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

(2) Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas on järgmised ametid jainspeksioonid:

- 1) Raviamet;
- 2) Sotsiaalkindlustusamet;
- 3) Tööturuamet;
- 4) Tervisekaitseinspeksioon;
- 5) Toiduinspeksioon;
- 6) Tööinspeksioon.

§ 68. Teede- ja Sideministeeriumi valitsemisala

(1) Teede- ja Sideministeeriumi valitsemisalas on raudteede, maanteed ja tänavate, vee- ja õhuteede liikluse, veonduse, elekter- ja postisidekorraldamine, ühistranspordi edendamine, liikluse ohutuse suurendamine, liiklusvahendite keskkonnakahjulikkuse vähendamine ning vastavate õigusaktide eelnõudekoostamine.

(2) Teede- ja Sideministeeriumi valitsemisalas on järgmised ametid jainspeksioonid:

- 1) Lennuamet;
- 2) Maanteeamet;
- 3) Veeteede Amet;
- 4) Elekterside Inspeksioon.

§ 69. Välisministeeriumi valitsemisala

(1) Välisministeeriumi valitsemisalas on ettepanekute tegemine riigivälispoliitika kavandamiseks, välislepingute ja välistajandusega seotud küsimuste lahendamine, Eesti Vabariigi suhtlemise korraldamine välisriikide rahavaheliste organisatsioonidega, Eesti riigi ja kodanike huvide kaitsmine välisriikides ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

(2) Välisministeeriumi struktuuri kuuluvad Eesti Vabariigivälisesindused.

5. jagu **Ametid ja inspeksioonid**

§ 70. Ametid

(1) Amet on seaduses sätestatud ning ministeeriumi valitsemisalastegutsev valitsusasutus, millel on juhtimisfunktsioon ja mis teostab riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses.

(2) Ametit juhib peadirektor, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist minister kantsleri ettepanekul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 71. Inspeksioonid

(1) Inspeksioon on seaduses sätestatud ning ministeeriumivalitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mille põhiülesanne on teostada riiklikku järelevalvet ning kohaldada riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses.

(2) Inspeksiooni juhib peadirektor, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist minister kantsleri ettepanekul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 72. Ametite ja inspeksioonide pädevus

(1) Ametite ja inspeksioonide pädevus riikliku järelevalve teostamisel ning riikliku sunni kohaldamisel sätestatakse seadusega.

(2) Ametitel ja inspeksioonidel võivad olla kohalikud asutused.

§ 73. Ameti ja inspeksiooni peadirektori pädevus

Ameti ja inspeksiooni peadirektor:

- 1) juhib ameti ning inspeksiooni tööd;
- 2) vastutab ameti ja inspeksiooni tegevust korraldavate õigusaktidetäpse ja otstarbeka täitmise eest ning annab aru asjaomasele ministrile;
- 3) teostab teenistuslikku järelevalvet vastavalt käesoleva seaduse §-le 96;
- 4) nimetab ametisse ja vabastab ametist ameti või inspeksioonikoosseisu kuuluvad ametnikud ja teised teenistujad, sealhulgas kooskõlastatult ministri ja maavanemaga kohalike asutuste juhid;
- 5) esitab ministrile ettepanekud ameti ja inspeksiooni ning nende kohalike asutuste tulude ja kulude eelarve kohta ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise üle;
- 6) esitab ministrile ettepanekuid ameti või inspeksioonitegevusvaldkonna korraldamiseks;
- 7) täidab muid ülesandeid, mis talle on pandud seaduse, Vabariigi Valitsuse määruse ja korraldusega ning ministri määruse ja käskkirjaga.

§ 74. Peadirektori käskkiri

(1) Ameti ja inspeksiooni peadirektoril on õigus anda seaduse, Vabariigi Valitsuse määruse või korralduse või ministri määruse või käskkirja alusel teenistusalastes küsimustes käskkirju.

(2) Ameti või inspeksiooni peadirektori käskkiri peab vastama käesoleva seaduse § 52 2. lõikes sätestatud nõuetele ning see jõustub käesoleva seaduse § 52 4. lõikes ettenähtud ajal.

(3) Ameti või inspeksiooni peadirektor saadab käskkirja viivitamatult ministrile.

§ 75. Riikliku järelevalve ettekirjutused ja otsused

(1) Ameti või inspeksiooni peadirektor, samuti ameti või inspeksioonija nende kohalike ametiasutuste ametnikud teevad ettekirjutusi ning annavad otsuseid konkreetsete üksikjuhtude kohta riikliku järelevalve teostamisel.

(2) Ametnike riikliku järelevalve pädevus ja ettekirjutuste tegemisening otsuste andmise kord määratakse eraldi seadusega.

5. peatükk RIIGIKANTSELEI

§ 76. Riigikantselei staatus

Vabariigi Valitsuse juures on Riigikantselei. Riigikantselei on valitsusasutus, mis täidab seadusest tulenevaid ja Vabariigi Valitsuse poolt seaduse alusel antud ülesandeid.

§ 77. Riigikantselei ülesanded

(1) Riigikantselei:

- 1) korraldab Vabariigi Valitsuse ja peaministri asjaajamist ning tehnilist teenindamist;
- 2) korraldab Vabariigi Valitsuse ja peaministri suhtlemist Riigikogu jateiste põhiseaduslike institutsioonidega;
- 3) annab välja Riigi Teatajat;
- 4) kontrollib Vabariigi Valitsuse õigusaktide eelnõude vastavuspõhiseadusele ja seadustele;
- 5) peab Riigikogu, Vabariigi Valitsuse ja peaministri poolt ministritele antud ülesannete täitmise arvestust;
- 6) korraldab riigi- ja kohaliku omavalitsuse sümboolikaga seonduvat vastavalt seadustele ja Vabariigi Valitsuse õigusaktidele;
- 7) korraldab valitsusasutuste ja muude riigiasutuste asjaajamisalaste õigusaktide eelnõude väljatöötamist;
- 8) korraldab arhiivindust;
- 9) koordineerib riigi infosüsteemide tööd;
- 10) koordineerib riigiametnike ja kohaliku omavalitsuse ametnike koolitust;
- 11) korraldab ametnike reservi arvestuse pidamist.

(2) Oma ülesannete täitmiseks on Riigikantseleil õigus saadaministeeriumidelt, teistelt valitsusasutustelt ja kohaliku omavalitsuse asutustelt asjasse puutuvaid dokumente ja selgitusi.

§ 78. Riigikantselei struktuur

(1) Riigikantselei struktuuri kuuluvad osakonnad ja muud struktuuriüksused vastavalt Riigikantselei põhimäärusele.

(2) Riigikantselei hallatavad Vabariigi Valitsuse teenindamiseks vajalikud asutused moodustab ja nende põhimäärused kinnitab riigisekretär.

§ 79. Riigisekretär

(1) Riigikantseleid juhib riigisekretär, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist peaminister oma korraldusega.

(2) Riigisekretäriks võib olla üksnes juriidilist kõrgharidust omavisiik.

(3) Riigisekretär võtab sõnaõigusega osa valitsuse istungitest.

(4) Riigisekretär ei tohi olla üheski muus riigi- või kohaliku omavalitsuse ametis ega kuuluda tulundusettevõtte juhatusse või nõukogusse, tegutseda ettevõtjana, töötada ühelgi teisel tasustataval ametikohal, väljaarvatud teaduslik ja pedagoogiline töö.

(5) Riigisekretäril on Riigikantselei juhina samad õigused, mis on seadusega antud ministrile ministeeriumi juhtimisel.

(6) Riigisekretär nimetab ametisse ja vabastab ametist Riigikantselei peadirektori ja struktuuriüksuste juhid.

(7) Riigisekretär annab Riigikantselei juhtimisel, samuti tema juuresasuvate Vabariigi Valitsuse teenindamiseks vajalike asutuste tegevuse korraldamiseks käskkirju.

(8) Kui riigisekretär ei saa haiguse või muu takistuse tõttu ajutiselt oma ülesandeid täita, paneb peaminister oma korraldusega tema ülesanded Riigikantselei peadirektorile, viimase äraolekul Riigikantselei ühele struktuuriüksuse direktorile.

(9) Riigisekretär on aruandekohustuslik Vabariigi Valitsuse japeaministri ees.

§ 80. Riigisekretäri vabastamine

(1) Riigisekretär vabastatakse peaministri korraldusega avalikteenistuse seaduses sätestatud alustel.

(2) Vabariigi Valitsuse tagasiastumine ei ole riigisekretäri ametist vabastamise alus.

§ 81. Riigisekretäri ülesanded Vabariigi Valitsuse töö korraldamisel

(1) Riigisekretär korraldab Vabariigi Valitsuse istungite ettevalmistamist ja protokollimist, Vabariigi Valitsuse määruste ja korralduste teatavakstegemist ning nende ja teiste õigusaktide avaldamist Riigi Teatajas.

(2) Riigisekretär koostab Vabariigi Valitsuse istungi päevakorra kavaja esitab selle koos päevakorraküsimuste arutamiseks vajalike dokumentidegakinnitamiseks peaministrile. Riigisekretär jälgib, et Vabariigi Valitsuseõigusaktide eelnõud oleksid vastavuses põhiseaduse ja muude seadustega.

(3) Riigisekretär annab kaasallkirja Vabariigi Valitsuse määrustele jakorraldustele ning Vabariigi Valitsuse istungi protokollidele.

(4) Riigisekretär keeldub kaasallkirja andmast, kui Vabariigi Valitsusemäärus või korraldus ei vasta põhiseadusele või seadustele. Keeldumise esitabriigisekretär Vabariigi Valitsusele kirjalikult motiveerituna ja see lisatakseVabariigi Valitsuse istungi protokollile. Kui Vabariigi Valitsus jääb endiseotsuse juurde, annab riigisekretär oma kaasallkirja. Riigisekretärkirjalik seisukoht lisatakse Vabariigi Valitsuse määrusele või korraldusele jasee saadetakse viivitamata õiguskantslerile.

(5) Riigisekretär teeb peaministrile ettepanekuid Vabariigi Valitsusetöökorralduse küsimustes.

(6) Riigisekretär teeb peaministrile ettepanekuid ministri ja maavanemaõigusaktide peatamise ja tühistamise küsimuste Vabariigi Valitsuse istungipäevakorda kinnitamiseks vastavalt käesoleva seaduse §-dele 94, 99 ja 100.

§ 82. Riigisekretäri muud ülesanded

(1) Riigisekretär hoiab riigipitsatit ja protokollib selle kasutamistvastavalt seadusele ja Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud vormile.

(2) Riigisekretär annab arvamuse ministeeriumi kantsleri ametissenimetamisel ja ametist vabastamisel.

(3) Riigisekretär täidab muid talle seaduse või Vabariigi Valitsuseõigusaktiga pandud ülesandeid.

6. peatükk MAAVANEM JA MAAVALITSUS

§ 83. Maavanema ametisse nimetamine ja ametist vabastamine

(1) Maavanema nimetab peaministri ettepanekul viieks aastaks ametisseVabariigi Valitsus kooskõlastatult maakonna kohalike omavalitsusteesindajatega.

(2) Peaministri poolt esitatud maavanema kandidatuuri kooskõlastamisekskutsub siseminister kokku maakonna kohalike omavalitsuste esindajad, kellehulka kuuluvad igast maakonna kohaliku omavalitsuse üksusest üks volikogu liigeja vallavanem või linnapea. Kutse saadetakse vähemalt kaks nädalat enne kooskõlastusetoomumise aega.

(3) Maavanema kandidatuur loetakse kooskõlastatuks, kui seda toetab ülepoole käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud esindajatest.

(4) Kui koosolekul on kvoorumi puudumise tõttu jäänud kandidatuurkooskõlastamata, piisab teisel koosolekul kandidatuuri kooskõlastamiseks, kuikandidaadi poolt on üle poole kohalviibijatest. Teine koosolek võib toimudamitte varem kui kahe nädala möödumisel eelmisest. Kutse saadetakse vähemalt üksnädal enne koosoleku toimumise aega.

(5) Vabariigi Valitsus nimetab maavanema ametisse kahe nädala jooksulkäesoleva paragrahvi 1. lõikes tähendatud ettepaneku ja kooskõlastusesaamisest.

(6) Kui koosolekul kandidatuuri ei kooskõlastata, esitatakse käesolevparagrahvi 2. lõikes sätestatud korras kokkukutsutud uuele koosolekule uusandidatuur. Uue kandidatuuri kooskõlastamata jätmisel võib VabariigiValitsus nimetada maavanemaks koosolekult kooskõlastust küsimata isiku,kes varem ei ole kandideerinud.

(7) Maavanema ennetähtaegse ametist vabastamise otsustab VabariigiValitsus:

- 1) peaministri ettepanekul oma motiveeritud otsusega;
- 2) maavanema isikliku avalduse alusel;
- 3) maavanema suhtes süüdimõistva kohtuotsuse jõustumise korral;
- 4) pikaajalise töövõimetuse tõttu avaliku teenistuse seaduse §-s 119ettenähtud korras.

(8) Maavanem ei tohi olla üheski muus riigi- või kohaliku omavalitsuseametis ega kuuluda tulundusettevõtte juhatusse või nõukogusse, tegutsedaettevõtjana, töötada ühelgi teisel tasustataval ametikohal, välja arvatudteaduslik ja pedagoogiline töö. Maavanem ei või olla ka valla- või linnavolikogu liige.

§ 84. Maavanema pädevus

Maavanem:

- 1) esindab maakonnas riigi huve ning hoolitseb maakonna tervikliku jatasakaalustatud arengu eest;
- 2) juhib maavalitsuse tööd;
- 3) annab oma tegevusest aru Vabariigi Valitsusele;
- 4) koordineerib ministeeriumide ja teiste täidesaatva riigivõimu asutustekohalike asutuste ning kohalike omavalitsuste koostööd maakonnas;
- 5) annab arvamuse ministeeriumide ja teiste täidesaatva riigivõimuasutuste maakonnas asuvate kohalike asutuste juhtide ametissenimetamise ja vabastamise kohta;
- 6) informeerib Vabariigi Valitsust ja kohalikke omavalitsusiregionaalpoliitika, samuti muudes täidesaatva riigivõimu ja kohalikeomavalitsuste suhete küsimustes;
- 7) teeb Vabariigi Valitsusele ja ministeeriumidele ettepanekuidvalitsusasutuste kohalike ametiasutuste ning muude maakonnas asuvateriigiasutuste töö korraldamiseks;
- 8) valdab, kasutab ja käsutab riigivara oma volituste piirides vastavaltseadusele;
- 9) sõlmib Vabariigi Valitsuse volitusel halduslepinguid kohalikeomavalitsustega nende poolt riiklike kohustuste täitmiseks;
- 10) teostab käesoleva seaduse §-s 85 sätestatud alustel ja korrasjärelvalvet kohalike omavalitsuste tegevuse üle, samuti täidab teenistuskujärelevalve ülesandeid vastavalt käesoleva seaduse §-le 98;
- 11) suunab ja koordineerib maavalitsuse haldamisel olevate riigiasutustetegevust;
- 12) kinnitab maavalitsuse teenistujate koosseisu maavalitsuse põhimäärusealusel;
- 13) nimetab ametisse ja vabastab ametist maavalitsuse koosseisukuuuluvad riigiteenistujad, samuti maavalitsuse haldamisel olevateriigiasutuste juhid, kui seadusega või seaduse alusel Vabariigi Valitsusemäärusega ei sätestata teisiti;
- 14) esitab Vabariigi Valitsusele Rahandusministeeriumi kaudu ettepanekudmaavalitsuse kulude ja tulude eelarve eelnõu ning vajadusel lisaelarve eelnõukohta ning valvab eelarve otstarbeka täitmise järele;
- 15) kinnitab ja muudab maavalitsuse haldamisel olevate riigiasutusteelarved ja kontrollib nende täitmist;
- 16) täidab muid ülesandeid, mis talle on pandud seaduse või Vabariigi Valitsuse määrusega.

§ 85. Maavanema järelevalvepädevus kohalike omavalitsuste tegevuse üle

- (1) Maavanemal on õigus teostada järelevalvet antud maakonna kohalikeomavalitsusüksuste volikogude ja valitsuste üksikaktide seaduslikkuse üle ningseaduses sätestatud juhtudel ja ulatuses ka kohalike omavalitsusüksustekasutuses või valduses oleva riigivara kasutamise seaduslikkuse ja otstarbekuseüle.
- (2) Maavanemal on õigus nõuda maakonna kohalike omavalitsusüksustevolikogude ja valitsuste jõustunud õigusaktide ärakirju.
- (3) Kohalikud volikogud ja valitsused on kohustatud ärakirjad esitamahiljemalt seitsmendal päeval pärast maavanema nõude saamist.
- (4) Kui maavanem leiab, et kohaliku omavalitsuse volikogu või valitsuseüksikakt kas täielikult või osaliselt ei vasta põhiseadusele, seadusele või seaduse alusel antud muule õigusaktile, võib ta esitada kirjaliku ettepanekuviaa üksikakt või selle säte 15 päeva jooksul põhiseaduse, seaduse või muuõigusaktiga vastavusse. Kui volikogu või valitsus ei ole 15 päeva jooksulpärast maavanema kirjaliku ettepaneku saamist üksikakti või selle sätetpõhiseaduse, seaduse või muu õigusaktiga kooskõlla viinud või on keeldunud sedategemast, pöördub maavanem halduskohtumenetluse seadustikus (RT I 1993,50, 694; 1994, 16, 290; 28, 425; 1995, 29, 358 ja 359) ettenähtud korrasprotestiga halduskohtusse.
- (5) Kui maavanem pöördub põhiseaduse §-de 14 ja 160 ningõiguskantsleri tegevuse korraldamise seaduse (RT I 1993, 25, 436) §12 kohaselt avaldusega õiguskantsleri poole kohaliku omavalitsusorgani üldaktivõi selle sätte põhiseadusele või muule seadusele vastavuse kontrollimiseks,siis saadab ta samal päeval avalduse ärakirja ka selle akti vastu võtnudkohalikule omavalitsusorganile.
- (6) Kui maavanem avastab, et kohalik omavalitsus on vallanud, kasutanudvõi käsutanud riigivara ebaseaduslikult või ebaotstarbekalt, teeb taRiigikontrollile või uurimis- või muule pädevale asutusele ettekande ningedastab koos ettekandega ka tema käsutuses olevad seda tõendavad dokumendid jamuud materjalid.
- (7) Maavanemal või tema korraldusega volitatud ametnikul on õiguskontrollida seadusega kohalikule omavalitsusele pandud või kohalikuomavalitsuse poolt halduslepinguga võetud riiklike ülesannete täitmist.

§ 86. Maavanema asendamine

- (1) Maavanema ajutisel äraolekul nimetab maavanem ennast asendamaühe maavalitsuse osakonnajuhataja.
- (2) Maavanema ajutise asendamise kord ja tingimused sätestatakse maavalitsusepõhimääruses.
- (3) Kui maavanema ametikoht on vaba või kui maavanem ei saa omaülesandeid täita püsivtakistuse tõttu, siis nimetab peaminister omakorraldusega maavanema kohusetäitja kuni kolmeks kuuks või takistusemöödumiseni.
- (4) Maavanema asendajal ja kohusetäitjal on samad õigused ja kohustusednagu maavanemal, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(5) Dokumentide allakirjutamisel lisab maavanemat asendav isik omaametinimetusele sõnad «maavanema ülesannetes», käesoleva paragrahvi 3. lõike alusel kirjutab maavanema kohustusi täitev isik alla maavanemakohusetäitjana.

§ 87. Maavanema korraldus

- (1) Maavanem annab seaduse või Vabariigi Valitsuse määruse alusel jäätamiseks korraldusi.
- (2) Maavanema korraldus peab vastama käesoleva seaduse § 30 2. lõikeskehtestatud vorminõuetele.
- (3) Maavanema korraldusele kirjutab alla maavanem.
- (4) Maavanema korraldus jõustub allakirjutamise päeval, kui aktisenes ei ole kehtestatud hilisemat tähtpäeva. Maavanema korraldused tehakseteatavaks seaduses või maavalitsuse põhimääruses ettenähtud korras.

§ 88. Maavalitsuse staatus ja ülesanded

- (1) Maavalitsus on maavanemat teenindav ning maavanema juhtimiseltöötav valitsusasutus.
- (2) Maavalitsus:
  - 1) korraldab maavanema asjaajamist ja tehnilist teenindamist;
  - 2) valmistab ette maavanema korralduste eelnõusid või muid maavanema pooltnõutavate dokumentide projekte;
  - 3) korraldab ja kontrollib maavanema korralduste täitmist;
  - 4) korraldab maakonna sümboolikaga seonduvat tegevust;
  - 5) korraldab maavalitsuse haldamisel olevate riigiasutuste tulude jakulude eelarvete eelnõude koostamist ning kontrollib eelarvetest kinnipidamist;
  - 6) korraldab maavanema suhtlemist valitsusasutuste, kohalikeomavalitsusasutuste ning teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega;
  - 7) täidab muid ülesandeid, mis talle on pandud seaduse, Vabariigi Valitsuse määruse või maavanema korraldusega.
- (3) Maavanema poolt volitatud maavalitsuse ametnikel on õigus maavanemapädevuses olevates küsimustes saada maakonnas asuvatelt valitsusasutustelt jamuudelt riigiasutustelt ning kohalike omavalitsustelt vajalikke dokumente jamuud informatsiooni.
- (4) Maavalitsus, selle struktuuriüksused ja ametnikud omavadteenistusväliste isikute suhtes võimuvolitusi vaid seaduses ettenähtudjuhtudel.
- (5) Maavalitsuse kantselei, osakonnad ja ametiisikud suhtlevad Vabariigi Valitsuse, ministeeriumide ja teiste valitsusasutustega maavanemakaudu.

§ 89. Maavalitsuse struktuur

- (1) Maavalitsus koosneb maavalitsuse kantseleist ja osakondadest. Osakondade koosseisu võivad kuuluda talitused.
- (2) Maavalitsuse kantselei ja osakondade põhimäärused kinnitab maavanem.
- (3) Maavalitsuse kantseleid juhivad maasekretär. Osakonda juhivad osakonnajuhataja, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist maavanem.
- (4) Maavalitsuse koosseisu võivad kuuluda seaduse ja Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud korras ametiisikud, kelle pädevus määratakse seaduse ja Vabariigi Valitsuse määrusega.
- (5) Maavalitsuse juures võivad olla komisjonid ja nõukogud. Täidesaatvariigivõimu volitustega komisjone ja nõukogusid moodustatakse seadusega või seaduse alusel Vabariigi Valitsuse määrusega ettenähtud alustel ja korras. Nõuandva õigusega komisjone ja nõukogusid moodustab, nende ülesanded jätkökorra määrab maavanem, kui seadusest ei tulene teisiti.

§ 90. Maavalitsuse haldamisel olevad riigiasutused

- (1) Vabariigi Valitsus võib anda maavalitsuse haldamisele haridus-, kultuuri-, sotsiaalhoolekande- ja muid käesoleva seaduse §-s 43 nimetatud asutusi.
- (2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud asutuste suhtes on maavanem kõrgemalseisvaks ametnikuks ning omab seadusega või seadusealusel Vabariigi Valitsuse määrusega antud õigusi.

§ 91. Maasekretär

Maasekretär:

- 1) juhib maavalitsuse kantselei tööd maavalitsuse põhimääruses ettenähtudkorras;
- 2) esitab maavanemale ettepanekuid maavalitsuse kantselei struktuuri ja töökorralduse kohta;
- 3) korraldab maavanema korralduste andmist ja nendeteatavakste gemist ja kontrollib nende eelnõude vastavust põhiseadusele jateistele õigusaktidele;
- 4) korraldab maavanema tegevuse avalikustamist;
- 5) hoiab maavalitsuse riigivapi kujutisega pitsatit;
- 6) täidab muid talle seaduse või teiste õigusaktidega pandud ülesandeid.

§ 92. Maasekretäri teenistusse võtmine ja asendamine

- (1) Maasekretäri nimetab ametisse ja vabastab ametist maavanem, ärakuulanud riigisekretäri arvamuse.
- (2) Maasekretäriks võib olla üksnes juriidilise kõrgharidusega isik.
- (3) Maasekretäri ajutise asendamise kord ja tingimused sätestatakse maavalitsuse põhimääruses.

7. peatükk TEENISTUSLIK JÄRELEVALVE

§ 93. Teenistusliku järelevalve ülesanne ja korraldus

- (1) Valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse tagamiseks korraldatakse teenistuslikku järelevalvet. Teenistusliku järelevalve korraldamine on Vabariigi Valitsuse javalitsusasutuste kohustus.
- (2) Teenistusliku järelevalve teostajal on õigus:
  - 1) teha ettekirjutus akti või toimingu puuduste kõrvaldamiseks;
  - 2) peatada toimingute sooritamist või akti kehtivust;
  - 3) tunnistada akt kehtetuks.
- (3) Teenistusliku järelevalve teostamisel annavad Vabariigi Valitsus javalitsusasutused ning ametiisikud üksikakte. Ministri määruse kehtetukstunnistamiseks annab Vabariigi Valitsus määrusi. Maavanema korralduse kehtetukstunnistamiseks annab Vabariigi Valitsus korraldusi.
- (4) Teenistuslikku järelevalvet teostatakse alluvuse korras vastavalt käesolevale seadusele ning selle alusel antud Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud teenistuslikku järelevalvet korraldavatele määrustele ja muudele õigusaktidele.
- (5) Teenistusliku järelevalve teostaja võib täidesaatva riigivõimuasutustest välja nõuda õigusakte ja muid dokumente, võtta ametiisikutelt seletusi ja arvamusi. Täidesaatva riigivõimu asutused on kohustatud esitama nimetatud dokumendid ja seletused hiljemalt kolme tööpäeva jooksul, kui järelevalvetöötaja ei ole määranud pikemat tähtaega.
- (6) Käesoleva seadusega sätestatud teenistusliku järelevalve kord eilaiene:
  - 1) riikliku järelevalve toimingutele ning riikliku sunni kohaldamiselahtud otsustele;
  - 2) seaduses ettenähtud juhtudel täidesaatva riigivõimu asutuse ja ametiisiku akti või toimingute peale esitatud kaebuse või protesti kohtueelsele lahendamisele.
- (7) Käesoleva paragrahvi 6. lõikes nimetatud aktide või toimingute ülejärelevalve ning kaebuste ja protestide lahendamise kord sätestatakse eraldiseadustega.

§ 94. Vabariigi Valitsuse järelevalve pädevus

- (1) Vabariigi Valitsus valvab ministeeriumi, Riigikantselei jamaavalitsuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle.
- (2) Vabariigi Valitsus tunnistab kehtetuks ministri määrusi ja käskkirju, riigisekretäri käskkirju ning maavanema korraldusi, mis ei ole vastavuses põhiseaduse ja muude seaduste ning Vabariigi Valitsuse määruste ja korraldustega.
- (3) Vabariigi Valitsus tunnistab kehtetuks ministri määrusi ja korraldusi, riigisekretäri käskkirju ning maavanema korraldusi nende baotstarbekuse motiivil vastavalt käesoleva seaduse §-le 100.
- (4) Vabariigi Valitsuse järelevalve pädevus laieneb ka käesolevas paragrahvis nimetatud ametiisikute toimingutele.

§ 95. Ministri teenistusliku järelevalve pädevus

- (1) Minister valvab ministeeriumi struktuuriüksuste, ministeeriumivalitsemisala valitsusasutuste ja nende ametiisikute, samuti muudeministeeriumi hallatavate riigiasutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle.

(2) Minister tunnistab kehtetuks ministeeriumi kantsleri, osakonnajuhatajate, ametite ja inspeksioonide peadirektorite ja teisteministeeriumi ametiisikute, samuti muude käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud riigiasutuste juhtide akte ja toiminguid, mis ei ole vastavusespõhiseaduse, muude seaduste, Vabariigi Valitsuse määruste ja korralduste ning ministri määruste ja korraldustega.

(3) Ministril on õigus tunnistada kehtetuks käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud ametiisikute ja hallatavate riigiasutuste juhtide akte jatoiminguid nende ebaotstarbekuse motiivil vastavalt käesoleva seaduse §-le 100.

(4) Teenistusliku järelevalve ministeeriumi ametiisikute toimingute ülevõib minister panna ministeeriumi kantslerile.

§ 96. Ministeeriumi ameti ja inspeksiooni peadirektori teenistusliku järelevalve pädevus

(1) Ministeeriumi ameti ja inspeksiooni peadirektor teostavad teenistuslikku järelevalvet ameti ja inspeksiooni kohalike asutuste ja nende ametiisikute tegevuse üle ministri poolt määratud ulatuses ja korras.

(2) Ministeeriumi ameti ja inspeksiooni peadirektori järelevalvepädevus ameti ja inspeksiooni kohalike asutuste ja nende ametiisikute antud riikliku järelevalve aktide ja toimingute üle sätestatakse eraldi seadustega.

§ 97. Riigisekretäri järelevalvepädevus

Riigisekretär teostab teenistuslikku järelevalvet Riigikantselei ametiisikute ja Riigikantselei hallatavate asutuste ja nende juhtide aktidening toimingute üle.

§ 98. Maavanema teenistusliku järelevalve pädevus

(1) Maavanem teostab teenistuslikku järelevalvet maavalitsuse ametiisikute ning maavalitsuse hallatavate riigiasutuste ja nende juhtide aktide ning toimingute üle.

(2) Maavanem tunnistab kehtetuks maavalitsuse ametiisikute jamaavalitsuse hallatavate riigiasutuste juhtide ebaseaduslikud aktid ning toimingud, välja arvatud aktid ja toimingud, mis on nimetatud isikute poolt antud riikliku järelevalve teostamisel, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Maavanem võib tunnistada kehtetuks käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud isikute akte ja toiminguid nende ebaotstarbekuse tõttu vastavalt käesoleva seaduse §-le 100.

§ 99. Akti ja toimingu peatamine teenistusliku järelevalve korras

(1) Ametiisiku akti täitmise või toimingu, välja arvatud riikliku järelevalve või riikliku sunni kohaldamisel antud akti täitmise või toimingu, võib peatada Vabariigi Valitsus või teenistuslikku järelevalvet teostav ametiisik vastavalt oma järelevalvepädevusele akti või toimingu õiguspärasuse ja otstarbekuse täiendavaks kontrollimiseks või vajalike täiendavate andmetekogumiseks, sealhulgas akti andja või toimingu sooritaja selgituste saamiseks.

14.02.2012 9:20
Parandatud täheviiga sõnas „täitmise”. Alus: „Riigi Teataja seadus” § 10 lõige 3 ja Riigikogu Kantselei 10.02.2012 kiri nr 4-14/12-7/1.

(2) Akti täitmise või toimingu sooritamise peatamisel võib järelevalveteostaja teha täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse akti muutmiseks või toimingu puuduste kõrvaldamiseks või uue toimingu sooritamiseks. Ametiisikuakti täitmise või toimingu sooritamise võib teenistusliku järelevalve korras peatada kuni seitsmeks päevaks.

(3) Akti täitmise või toimingu sooritamise peatamisel teenistusliku järelevalve korras peatub seaduse või muu õigusaktiga vastava toimingusooritamiseks kehtestatud tähtaja kulgemine.

(4) Juhul kui üksikakti täitmise või toimingu sooritamise alusetu peatamisega tekitab kahju teistele isikutele, hüvitab tekitatud kahju akti või toimingu peataja seaduses määratud korras ja ulatuses.

§ 100. Akti või toimingu kehtetuks tunnistamine ebaotstarbekuse tõttu

(1) Ametiisiku akti või toimingu võib tunnistada kehtetuks ebaotstarbekuse motiivil juhul, kui akt või toiming on ilmses mittevastavuses seadusest tuleneva ning Vabariigi Valitsuse või ministeeriumi poolt realiseeritava riikliku poliitikaga või põhjustab riigi vara jaeelarveliste vahendite ebaratsionaalset kasutamist või muul viisil kahjustab riiklike huve.

(2) Ebaotstarbekuse motiivil ei saa tunnistada kehtetuks riigiteenistuse korraldamisel antud üksikakte ja toiminguid, samuti muid akte ja toiminguid, mille andmise tingimused tulenevad seadusest või muudest õigusaktidest.

(3) Akti või toimingu tunnistamine kehtetuks ebaotstarbekuse tõttu peabolema motiveeritud.

§ 101. Õiguslikud vaidlused

(1) Valitsusasutuste ja muude riigiasutuste omavahelised õiguslikuvaidlused lahendatakse alluvuskorras, kui seadusega ei ole mõnda liiki vaidluse jaoks kehtestatud teistsugust korda.

(2) Ministeeriumi struktuuriüksuste vahelised, samuti ministeeriumihallatavate riigiasutuste õiguslikud vaidlused lahendab minister.

(3) Erinevatesse valitsemisaladesse kuuluvate riigiasutuste õiguslikuvaidlused lahendavad asjaomased ministrid. Kokkuleppe mittedaavutamisel lahendab vaidluse Vabariigi Valitsus.

(4) Õiguslike vaidluste lahendamise täpsema korra määrab Vabariigi Valitsus.

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 102. Pitsatite ja dokumendiplankide kasutamine

Ametiasutus, mille nimetus ei vasta käesolevas seaduses tähendatule, võibühe aasta jooksul, arvestades seaduse jõustumise päevast, kasutada pitsateid jadokumendiplanke, millel on enne käesoleva seaduse jõustumist kasutatud nimetus.

§ 103. Teenistuselähetuse kulude hüvitamine

Kuni käesoleva seaduse § 31 2. lõikes tähendatud seaduse jõustumisenihüvitatakse Vabariigi Valitsuse liikmete teenistuselähetuse kulud seni kehtivaskorras.

§ 104. Ministeeriumide ja maavalitsuste põhimäärustekooskõlla viimine käesoleva seadusega

(1) Ministeeriumide ja maavalitsuste põhimäärused viiakse kooskõllakäesoleva seadusega ühe aasta jooksul, arvates seaduse jõustumisest.

(2) Teiste valitsusasutuste põhimäärused viiakse kooskõlla käesolevaseadusega ja 1. lõikes nimetatud põhimäärustega ühe aasta jooksul, arvatesseaduse jõustumisest.

§ 105. Ametite ja inspeksioonide ümberkorraldamine

(1) Ametite ja inspeksioonide ümberkorraldamine, mis tulenebkäesolevast seadusest, toimub ühe aasta jooksul Vabariigi Valitsuse pooltkehtestatud korras.

(2) Kuni ümberkorraldamiseni täidavad ametid ja inspeksioonid omaseneid ülesandeid, kui teistest seadustest ei tulene teisiti.

§ 106. Kohalike rahvasaadikute nõukogude ja nendetaitevorganite aktide tühistamine ja muutmine

(1) Kohalike rahvasaadikute nõukogude ja nende täitevorganite akte võibtühistada ning muuta maavanem oma korraldusega. Niisuguses korraskuuluvad tühistamisele ka linnade ning valdade volikogude ja valitsusteaktid, mis on vastu võetud vastavale linnale või vallale omavalitsuslikustaatuse andmiseni, samuti maakonna volikogude ja valitsuste aktid, mis onvastu võetud enne maakonna valitsemiskorralduse seaduse rakendamist.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes tähendatud organiteõigustloovad aktid võib maavanem tühistada nende mittevastavuse tõttukehtivatele seadustele ja muudele õigusaktidele, samuti siis, kui nendekehtetuks tunnistamine on seotud akti vajaduse äralangemisega.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes tähendatud üksikakte võib maavanemtühistada nende mittevastavusel akti andmise aja seadusele või muuleõigusaktile kohtu otsuse alusel.

§ 107. Maasekretäri ametikohal töötamise eritingimus

Seaduse jõustumisel maasekretärina töötaval isikul on õigus jätkata omaametikohal, kui ta on asunud õppima kõrgemat juriidilist haridust andvas õppeasutuses. See õigus lõpeb, kui ta katkestab õpingud kõrgemat juriidilist haridustomandamata.

§ 108. Käesoleva seaduse jõustudes kehtivuse kaotavad õigusaktid

Käesoleva seaduse jõustudes kaotavad kehtivuse:

1) Vabariigi Valitsuse seadus (RT 1992, 45, 574; RT I 1993, 68, 979; 1995, 22, 327; 54, 880);

2) maakonna valitsemiskorralduse seadus (RT I 1993, 51, 696; 1994, 28, 424; 84, 1475; 1995, 16, 228).

§ 109. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 1996. aasta 1. jaanuaril.

Riigikogu esimees Toomas SAVI